

Data som strategisk redskab til bæredygtighed

TEKST /

KENNETH
CHRISTENSEN

Bygningssystem-
og dataansvarlig,
Strategi og
Udvikling,
Hillerød
Kommune

&

GRAVES SIMONSEN

Bæredygtigheds-
chef,
Bygherre-
foreningen

Kommunerne investerer i disse år store summer i systemer, der skal bidrage til at **digitalisere styringen af ejendomsporteføljen**. Det sker enten som en del af ejendomsstrategien eller efter en selvstændig digitaliseringsstrategi. Men skal effektiviseringsgevinsterne høstes og investeringerne blive bæredygtige, kræver det en gennemtænkt strategi for data og governance.

Hvis man som kommune skal nå strategisk i mål med bæredygtighed for egen portefølje, skal en række forudsætninger være til stede: en datastrategi baseret på valide

data, en digitaliseringsstrategi, der både favner indkøb og implementering af systemer, en dataledelse med fokus på både datakvalitet ift. styring og målbarhed, og ressourcer til at realisere strategierne.

STIGENDE KRAV TIL DATA

Rundt om i de kommunale ejendomscentre og byggefunktioner er der stigende fokus på bæredygtighed. Det gælder både, når der skal investeres, bygges, omdisponeres i porteføljen og i den løbende drift og vedligeholdelse. Politisk er der fokus på bæredygtighed i form af stigende krav om reduktioner i klima- og miljøbelastningen via energi-, areal- og ressourceforbrug, og en bedre balance mellem de økonomiske rammer og borgernes forventninger. Det stiller øgede krav til måling og dokumentation af effekter af indsatser og udfordrer de kommunale organi-

sationers evne til at validere og håndtere data. Vi har adgang til hidtil usete mængder af data, som kan oversvømme systemer, hvis de ikke håndteres korrekt.

GOD DATA-GOVERNANCE ER ESSENTIEL

Mere end halvdelen af kommunerne har efterhånden tilsluttet sig KL Nøgletal som en del af deres datastrategi. Det giver ledelse og nøglemedarbejdere muligheden for at relativisere og validere egne data og benchmarke med lignende kommuner. Desuden kortlægger KL-samarbejdet forståelige datamodeller, der gør det muligt for IT-leverandører bedre at kunne imødekomme kommunernes behov, så beslutninger ikke modarbejder hinanden. Det lyder simpelt, men når mange kommuner skal blive enige om noget så grundlæggende som, hvad der fx udgør et drifts-areal, så kræver det solidaritet og ensartet dokumentation.

Set i en større sammenhæng skal hele branchens værdikæde – fra bestiller til leverandør – desuden blive enige om de væsentlige strukturer for data. Når mængden af data stiger, stiger også behovet og kravet til god governance og god digital understøttelse, for at kunne fokusere indsatsen om indsamling, kvalitetssikring, levering og håndtering af data.

Dernæst kræver det ansvarlige og vidende personer med kendskab til egen organisation at finde passende og fremtidssikrede systemer til at indfange, rense, journalisere, anvende og styre valide informationer og data, så de strategiske mål kan verificeres. Samtidig skal organisationen klædes på til at se meningen med indsatsen, så der afsættes de rette ressourcer til arbejdet. Har man ikke ressourcerne og kompetencerne, så er kræfterne måske bedre brugt på først at opbygge et netværk og lære fra pionererne, som allerede har gjort sig de dyre erfaringer.

IMPLEMENTERING MÅ IKKE UNDERVURDERES

Der findes mange velafprøvede, understøttende IT-systemer på markedet, og anskaffelsen heraf kan virke besnærende enkel. Men anskaffelsen er det mindste. Det tager måske 20 % af de interne ressourcer. De resterende 80 % går til at få systemet implementeret i organisationen – nogle gange uden succes.

Når mængden af data stiger, stiger også behovet og kravet til god governance og god digital understøttelse, for at kunne fokusere indsatsen om indsamling, kvalitetssikring, levering og håndtering af data.

Som eksempel har Hillerød Kommune på grundlag af en datastrategi valgt at afvikle et 9 år gammelt EMS, der ikke var blevet ordentligt integreret, og som er blevet overhalet indenom af langt bedre og mere nutidige systemer. Belært af erfaringer herfra lægges kræfterne denne gang i at finde et brugervenligt system, som når helt ud til slutbrugerne via tidlig brugerinddragelse, og opnå accept af, at det bliver implementeringen, som kommer til at tage længst tid.

Andre erfaringer er opnået gennem implementering af et udbredt system til håndtering af byggeprojekter. Systemet er udviklet med indbygget fleksibilitet, der giver brugerne mulighed for selv at bestemme arbejds gange fremfor at skulle tilpasse arbejds gange til systemet. Dette har betydet formalisering og optimering af mange af kommunens egne processer og en tilpasning af kommunens paradigme for IKT-aftalen, så den lægger sig tæt op ad MOLIO's standarder, og så samarbejdspartnere derved lettere genkender formatet. IKT-aftalen er suppleret med et paradigme, som definerer rollerne igennem projektets faser, så hver aktør ved, hvad denne har ansvaret for.

GØR DET ENKELT OG OPERATIONELT

Paradigmerne er gjort tilgængelige på kommunens officielle hjemmeside, så eksterne samarbejdspartnere og nye medarbejdere kan sætte sig ind i, hvad kommunen forventer. Der er også fokuseret på, at materialet skal være overskueligt på trods af kompleksiteten. Kommunens fagafdelinger har udarbejdet materiale- og komponentspecifikationer, som snart tilrettes og lægges på hjemmesiden for også her at skabe ensrettet overblik. Det samme gælder for kommunens egne vejledninger og instruktionsvideoer, som er relevante for byggeriets parter. Med den samlede indsats bliver det lettere at orkestrere kravændringer

(change management), og at bygge ovenpå forudgående beslutninger, i modsætning til tidligere, hvor de udokumenterede arbejds gange ikke gav fodfæste.

Internt er der i Hillerød Kommunes datastrategi fokus på, at fagsystemers data kan sammenstilles, og på at data bliver løftet op på ledelsesgangen, så de automatisk og dagligt kan trækkes ud af fagsystemerne. Derved opnås effektive indsigter ved fx at sammenstille data fra økonomi med data fra FM, og dermed kortlægge, hvad hver bygning koster at drifte i kvadratmeter pr. år.

Hillerød Kommunes næste skridt er at række ud for at dele erfaringer og for at søge hjælp til at standardisere større problemer, som kommunen ikke kan klare alene. Det gælder fx den vigtige balance imellem på den ene side krav, som sikrer datakvaliteten på indleveret materiale, og på den anden side, at kravene ikke bliver så komplicerede, at lokale håndværkere undlader at byde på udbudte opgaver. Datakvaliteten kan fx sikres ved brug af formaliserede – gerne digitale – bygningsdelskort fra producenter, der samler centrale data ét sted i vedtaget format ■

TRE GODE RÅD:

1. Skøn, hvad I har ressourcer til. Hvis der ikke er meget overskud, så deltag i netværk, og lær hvordan pionererne gør. Brug også tid på at formalisere egne arbejds gange, så I kan bygge ovenpå erfaringer og ikke være personbårne, men funktionsbårne.
2. Anvend nuværende standarder, og lad vidende medarbejdere deltage i netværk, som skaber nye, tværgående standarder – det er en stor investering.
3. Saml formaliserede rollefordelinger, lokale standarder og vejledninger et sted, og tænk i, at det skal være nemt at sætte sig ind i for en ny medarbejder.